

POSTANOWIENIE

Dnia 12 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z powództwa Stowarzyszenia T. w P. działające na rzecz R. Ś.
przeciwko M.G.

o ryczałt za noclegi,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 października 2016 r.,

skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 31 lipca 2015 r., sygn. akt VIII Pa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1350 (tysiąc
trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 31 lipca 2015 r. Sąd Okręgowy w G. w sprawie z powództwa Stowarzyszenia „T.” w P., działającego na rzecz R. Ś., przeciwko M. G. o ryczałty za noclegi, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz R. Ś. wskazane w pkt 1 lit. a do m sentencji wyroku kwoty tytułem ryczałtów za noclegi oraz orzekł o kosztach postępowania.

Pozwany zaskarżył powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał się na potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów

(art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz ze względu na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.).

W ocenie skarżącego kwestia wykładni § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991, dalej powoływanej jako rozporządzenie) jest przedmiotem rozbieżności w orzecznictwie sądowym. Jako przykład powołał inny wyrok Sądu Okręgowego w G. z dnia 26 czerwca 2015 r., VIII Pa (...).

Ponadto w sprawie występuje zagadnienie prawne w postaci konieczności przesądzenia, czy § 9 ust. 2 w związku z § 2 pkt 2 lit. b rozporządzenia warunkuje wypłatę ryczałtu od tego czy pracownik poniósł koszt noclegu, lecz nie może go udokumentować rachunkiem hotelowym, czy też ryczałt przysługuje także wówczas, gdy wiadomym jest, że pracownik nie poniósł jakichkolwiek kosztów noclegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może być przyjęta do rozpoznania.

W judykaturze za utrwalony, a więc nie wymagający szerszego komentarza, należy uznać pogląd o roli skargi kasacyjnej. Chodzi o fakt, że sąd kasacyjny nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, a skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Cechą skargi jest kontrola prawidłowości stosowania prawa. Z tego względu nie stanowi narzędzia weryfikującego poprawność ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Skarżący upatruje konieczności przyjęcia skargi do rozpoznania z uwagi na rozbieżności w orzecznictwie sądowym oraz z uwagi na występowanie w sprawie

zagadnienia prawnego. W ten sposób autor skargi oznaczył pole badawcze sądu.

Argumentacja skargi nie przekonuje, iż przesłanka umiejscowiona w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. została należycie umotywowana. Oparcie wniosku na tej podstawie jest zasadne wówczas, gdy istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Oznacza to, że przepis nie doczekał się jeszcze wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które skarżący powinien przytoczyć (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231). Skarżącego obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, LEX nr 570112; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522). W tej mierze skarga powołuje orzeczenie Sądu Okręgowego w G., w którym wyrażono pogląd o braku prawa do ryczałtu za noclegi. Słabością tego stanowiska jest pominięcie milczeniem dorobku judykatury Sądu Najwyższego, czy też Sądów powszechnych *en bloc*. Stąd jednostkowa, odmienna wykładnia prawa materialnego nie stanowi dostatecznego impulsu do uznania, że mamy do czynienia z rozbieżnością orzecznictwa w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Z kolei przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wywodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej

powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51; z dnia 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11, LEX nr 1238126; z dnia 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

Transponując powyższe uwagi na grunt przedmiotowej sprawy należy podkreślić, że bezzasadne jest przyjmowanie do rozpoznania skargi kasacyjnej, gdy podnoszone zagadnienie zostało już w orzecznictwie jednolicie wyjaśnione. Wyrok Sądu Okręgowego odwołuje się do utrwalonego i jednolitego orzecznictwa Sądu Najwyższego, a zwłaszcza uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r., II PZP 1/14, OSNP 2014 nr 12, poz. 164. Nie jest trafne wybiórcze akcentowanie i przenoszenie zagadnienia w sferę posiadania przez pracownika dowodu (dokumentu) potwierdzającego wydatek na nocleg w hotelu, czy też innym podmiocie świadczącym usługi w tym zakresie, gdyż wówczas zagadnienie sprowadza się do sfery faktów. Tymczasem silne jurydycznie argumenty wskazują na następujące aspekty. Po pierwsze, prawodawca odnosi pojęcie „noclegu” do usługi hotelarskiej (motelowej; pośrednio także do noclegu opłaconego w cenie karty okrętowej lub promowej), o czym świadczy nie tylko zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym (za usługi hotelarskie), ale także wysokość ustalonych limitów. Po wtóre, usługa hotelarska obejmuje szerszy zakres świadczeń niż tylko udostępnienie „miejsca do spania”, w szczególności możliwość skorzystania z toalety, prysznic, przygotowania gorących napojów itp., a także (ewentualnie) zapewnienie wyżywienia, co powoduje obniżenie diety. Po trzecie, brak przedstawienia rachunku za usługi hotelarskie oznacza, że pracownik nie korzystał z hotelu (względ na racjonalnego prawodawcę,

który to przewidział); wówczas zwrot kosztów noclegu zostaje ograniczony do 25% limitu stanowiącego ryczałt za koszty realnie ponoszone w czasie podróży, bez korzystania z usług hotelowych.

Z tego względu istota ryczałtu jest ukształtowana jako świadczenie kompensacyjne, którego *qualitas* jest oderwane od rzeczywistego poniesienia kosztów noclegu. Nie pokrywa też w całości wszystkich wydatków z tego tytułu, bowiem nie są one dokumentowane. Oznacza to, że pracownik nie ma obowiązku przekonywać o poniesieniu jakichkolwiek kosztów, gdyż dieta przysługuje mu ryczałtowo, z racji niezapewnienia noclegu w warunkach hotelowych. (tak też między innymi wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2016 r., II PK 148/15, LEX nr 2075710; z dnia 15 czerwca 2016 r., II PK 148/15, LEX nr 2075710).

Konglomerat powyższych racji przekonuje, że nie występuje w sprawie przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Obliguje to do odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w myśl art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono w myśl art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 6 pkt 5 w związku z § 11 ust. 1 pkt 2 i ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.)